

illusie laten varen als zou zo'n discussie 'machtsvrij' zijn.

Eigenlijk is zo'n Parlement er altijd al geweest, alleen blijft de heersende ideologie zeggen dat macht uitsluitend voor politici is en waarheid voor wetenschappers. Terwijl er tienduizenden mensen demonstreren tegen kernenergie, zeggen de deskundigen en politici dat zij er samen wel over beslissen.

Laboratorium

Aanslagen op de heersende ideologie komen daarbij niet van rabiëte terroristen (belangengroepen met een eigenbelang), maar van actoren binnen netwerken. Actoren die de waarheid bij de politiek brengen en andersom. Want als waarheid altijd netjes in het laboratorium en in wetenschappelijke artikelen blijft opgesloten, en politiek in het parlement, pas dan zou onze moderne maatschappij echt onbegrijpelijk zijn (zoals voor Jürgen Habermas).

Voor wie denkt dat er een keurige tweedeling bestaat tussen wetenschap en waarheid aan de ene kant, en politiek en macht aan de andere kant, wordt het onbegrijpelijk op grond waarvan ooit een beslissing genomen kan worden, of concreter: hoe Herman ooit ter wereld kon komen. Dat kan alleen als iemand ziet hoe kennis ook macht kan zijn. Prof.dr. H.A. de Boer weet iets over genen en ziet hoe je die kennis kunt gebruiken om de wereld te veranderen. Hij manipuleert patiëntenorganisaties en uiteindelijk moet het parlement over Herman beslissen. Zou De Boer zijn kennis niet hebben gebruikt dan zou het parlement niets te doen hebben gehad.

Ondertussen lijkt een dergelijke gang van zaken nog niet bij de stichting PWT te zijn doorgedrongen. Met in het achterhoofd een strenge scheiding tussen wetenschap en politiek, nodigt PWT 'vragenstellers' uit die wetenschappers aan de tand mogen voelen. Maar daarbij blijven het de wetenschappers die de antwoorden geven en is het de politiek die moet beslissen. Dat het gewone publiek in de vorm van Dierenbescherming en andere organisaties allang aan de discussie meedoet, lijkt PWT te zijn ontgaan. (Of wil de stichting dat niet weten?)

Nu moet in de ogen van Latour de waarheid niet alleen naar de politiek worden gebracht en vice versa. Ster-

ker nog, eigenlijk zijn waarheid en maatschappij abstracties die binnen de netwerken nog niet in hun zuivere vorm bestaan, maar pas door 'zuivering' daaruit ontstaan. Juist in de ingewikkelde discussies over Herman ontstaan waarheid en macht.

Op dit punt gebruikt Latour een terminologie die rechtstreeks aan de alchemie is ontleend. Er wordt gebrouwen (feiten) en gemengd (feiten en waarden), gezuiverd (natuur tegenover cultuur) en er ontstaan residuen. Het is duidelijk dat er uit deze hele procesgang goud zou moeten ontstaan. Goud in de vorm van nog veel meer quasi-objecten. Zoveel als maar kan, maar dan zonder de vele onzuiverheden die er tot nu toe in achterblijven in de vorm van de onoplosbare Hermans, gaten in ozonlagen en tonnen radioactief afval.

Eigenbelang

Juist om de huidige problemen met allerlei quasi-objecten te voorkomen moeten in het Parlement der Dingen de vertegenwoordigers van quasi-objecten in alle openheid een stem hebben, de directeur van Gene Pharming zowel als de woordvoerder van Dierenbescherming en de baby die de lactoferrine zou moeten nuttigen. Nu hebben ze die stem al, maar die stem wordt doodgezwegen door de officiële interpretatie van waarheid en macht. Laten we openlijk erkennen dat waarheid en macht slechts in netwerken van actoren ontstaan; dat zou de discussie ten goede komen, zegt Bruno Latour.

Daarmee blijkt Latour al net zo'n optimist als de goudzoekende alchemisten destijds. De belangendemocratie in alle openheid een stem ge-

ven, haar serieus nemen kan nuttig zijn, maar dat het goud op zou leveren kan niemand in alle ernst geloven. Zeker niet waar Bruno Latour zich baseert op een eis tot openheid. Was de zojuist de deur gewezen Habermas daar ook al niet mee bezig? Zal ook in het Parlement der Dingen openheid niet louter als een strategisch middel worden gebruikt, in dienst van het eigenbelang? Waarom zou een voorstander van genetische manipulatie in alle openheid met Dierenbescherming of het publiek in discussie gaan? Toch zeker alleen als hij daar beter van wordt. Van het voorstel van Latour hoeft Herman in ieder geval niet per se beter te worden.

Daarbij komt dat in de wereld van Bruno Latour degenen die normatieve eisen stellen slechts actoren zijn binnen netwerken. Dat wil zeggen: ze representeren een groepsbelang. Dat zijn zowel degenen die vinden dat Herman niet mag, als degenen die vinden dat er meer openheid moet zijn. Wie kan op die manier normatieve eisen stellen en desondanks zichzelf nog serieus nemen? Dat gaat wat te veel in de richting van het perverse postmodernisme. Dan is het hopeloze modernisme van Habermas, die tenminste openlijk een normatief kader aangeeft, veel verkieslijker. Slechts als mensen voor iets staan dat verder gaat dan hun directe eigenbelang kan de wereld worden gered. Iets minder pretentius gezegd: dan heeft Herman een kans als dier en niet als computer. Herman, doe je best!

Naar aanleiding van: Bruno Latour, *Wij zijn nooit modern geweest*, Van Genneep, f44,50.

INGEZONDEN MEDEDELING

CONGRESSEN

TRAININGEN, VERGADERINGEN, CURSUSSEN

BEL VOOR
UITGEBREIDE
DOCUMENTATIE
NOORDWIJKERHOUT
(02523) 78888

leeuwenhorst
congres centrum

LEEUVENHORST GEEFT INSPIRATIE DE RUIMTE ...